

Pingstdagen

Predikan 2025-06-08

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: *Den helige Andes utgjutande*

Epistel: Apg. 2:1–11. *Tungor av eld*

Evangelium: Joh. 14:23–31. *Hjälparen, den helige Ande*

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Kom med din helige Ande och tala till oss denna stund om evangeliets kraft att frälsa var och en som tror. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 2:a årg.: Joh. 7:37–39. *Strömmar av levande vatten.*

37 På den sista dagen, den största i högtiden, stod Jesus och ropade: ”Om någon är törstig, kom till mig och drick! 38 Den som tror på mig, som Skriften säger, ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram.” 39 Detta sade han om Anden, som de skulle få som trodde på honom. Anden hade nämligen inte kommit än, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad.

Denna dag, pingstdagen, är en stor högtidsdag i vårt kyrkoår. Pingsten firades i GT på Guds befallning till minne av lagens utgivande på Sinai berg 50 dagar efter uttåget ur Egypten. Ordet pingst (*pentecoste*) betyder femtio. När Mose fick 10 Guds bud skedde det efter ett starkt dån och donder från himlen så att folket bävade av skräck. Det står:

”På tredje dagen, när det hade blivit morgon, började det dundra och blixtra. Ett tjockt moln lade sig över berget och ett mycket starkt basunljud hördes. Allt folket i lägret bävade. Men Mose förde ut folket ur lägret för att möta Gud, och de ställde sig nedanför berget. Hela Sinai berg täcktes av rök, för Herren hade stigit ner på berget i eld. Rök steg upp därifrån som röken från en smältugn, och hela berget skakade våldsamt. Basunljudet blev starkare och starkare. Mose talade och Gud svarade honom med hög röst.” (2 Mos. 19:16–19).

Allt detta visar Guds Majestät genom lagen. Men på grund av vår synd kan lagens bud inte annat än fördöma oss. Endast evangelium kan skänka syndernas förlåtelse. Därför hade påskalammet instiftats som en förebild för Kristi försoning. När Kristus kom till världen var det för att lida och dö för hela mänsklighetens synd. Det är som vi sjunger i psalmen: *”Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet. Han avvände vårt elände för båd tid och evighet. Han förvärvade att vi ärvde ljus och frid och salighet”* (Sv. Ps. 106:2).

Nu är den stora frågan: Vad innebär då pingsten? Räcker det inte med att vi predikar om julens budskap att Kristus blev människa och påskens budskap att han försonade världens synd och uppstod för vår rättfärdiggörelses skull? Behövs det då ytterligare en frälsningshistorisk händelse?

I vår predikotext förebådade Jesus pingsten genom orden: *”Om någon är törstig, kom till mig och drick! Den som tror på mig, som Skriften säger, ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram”* (Joh. 7:37f). Med dessa ord visade Jesus att hans död och uppståndelse skulle få en fortsättning. Hela syftet med Jesu försoningsverk var att människor skulle komma till tro på honom och därigenom ta emot syndernas förlåtelse och den helige Andes gåva. Jesus förklarar detta tydligt med orden: *”Detta sade han om Anden, som de skulle få som trodde på honom”* (v. 39). Den helige Ande är enligt detta ord en gåva till alla

som tror på Jesus. När en människa hör evangelium och kommer till tro är det den helige Ande som verkar. Det är omöjligt att en människa av egen kraft eller egen avgörelse skulle kunna komma till tro. Detta verkar endast Gud och han gör det genom den helige Ande. Det är Anden själv som talar i Guds ord. *"Hela Skriften är ingiven av den helige Ande"* skriver aposteln Paulus (2 Tim. 3:16). Det är Anden som genom lagen överbevisar oss om synd. Därefter är det samme helige Ande som talar till syndaren genom evangelium. Så sker det under som t.ex. skedde med kvinnan Lydia som lyssnade till Paulus predikan. Det står: *"Herren öppnade hennes hjärta så att hon tog till sig det som Paulus predikade"* (Apg. 16:14). Så lät hon döpa sig. Det var den helige Ande som verkade i hennes hjärta och förde henne till tro.

Men varför säger då aposteln Johannes i vår text: *"Anden hade nämligen inte kommit än, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad"* (v. 39b)? Hade inte alla troende redan fått den helige Ande när de kom till tro? Fanns inte den helige Ande under gamla testamentets tid? Jo, förvisso. När t.ex. Abraham trodde på Guds löfte och det räknades honom till rättfärdighet, hade han därmed också fått den helige Ande. Liksom Anden redan var med i skapelsen och där svävade över vattnet var Anden också med och verkade i alla troende människor under hela GT:s tid. Anden talade genom alla profeterna. Också apostlarna hade den helige Ande långt före pingsten. De var ju troende judar som tog emot Jesus som Messias, Kristus.

Vi måste därför förstå orden om den helige Ande på flera sätt.

Det första är att Anden alltid är närvarande där Gud är. Gud är alltid Fader, Son och Ande av evighet.

Det andra är att Gud utför sitt verk i människans hjärta genom den helige Ande. Detta har skett och sker med alla sant troende människor.

Det tredje är just Andens utgjutande på pingstdagen. Det innebär att Anden uppenbarade sig på ett alldeles särskilt, unikt sätt i pingstdagens under. Det var en särskild, frälsningshistorisk händelse, förutsagd av profeterna.

Profeten Joel hade profeterat om pingstens under. Han sade: *"Det ska ske därefter att jag utgjuter min Ande över allt kött. Era söner och era döttrar ska profetera, era gamla ska ha drömmar och era unga ska se syner. Ja, över tjänare och tjänarinnor ska jag i de dagarna utgjuta min Ande. Och jag ska göra tecken på himlen och på jorden, blod, eld och rökpelare. Solen ska vändas i mörker och månen i blod innan Herrens dag kommer, den stora och skrämmande. Och det ska ske att var och en som åkallar Herrens namn ska bli frälst"* (Joel 2:28–32).

Enligt Skriftens klara ord gick denna profetia i uppfyllelse när apostlarna var samlade på pingstdagen. Då kom tungor av eld från himlen och fördelade sig på var och en av dem. Detta var också uppfyllelsen av Jesu egna löfte till dem när han före sitt lidande sade:

"Och jag ska be Fadern, och han ska ge er en annan Hjälpare som ska vara hos er för alltid: sanningens Ande" (Joh. 14:16f). Och strax därefter sade Jesus: *"Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er."* (Joh. 14:26).

Innebörden av pingstens under hänger direkt samman med detta Jesu löfte till apostlarna. Sedan Judas hade begått självmord valdes Mattias som hans ersättare. De tolv samlades så på pingstdagen. Lukas skriver i Apostlagärningarna: *"Därefter kastade*

de lott mellan dem. Lotten föll på Mattias, och han räknades sedan som apostel tillsammans med de elva. När pingstdagen kom var de alla samlade. Då hördes plötsligt från himlen ett dån som när en våldsamt storm drar fram, och det fyllde hela huset där de satt. Tungor som av eld visade sig för dem och fördelade sig och satte sig på var och en av dem. Alla uppfylldes av den helige Ande och började tala främmande språk, allteftersom Anden ingav dem att tala” (Apg, 1:26–2:4).

Detta var den frälsningshistoriska händelse som både profeterna och Jesus själv hade förutsagt. Genom apostlarna skulle budskapet om vad Jesus gjort och lärt föras vidare. Profeterna hade i förväg sagt att detta skulle ske. Nu bekräftade Gud att det hade skett. Genom att tungor av eld fördelade sig på de tolv visade Gud med ett tydligt tecken att just dessa tolv var utsedda av Gud. De var vittnen och apostlar som skulle förkunna allt vad Jesus hade gjort och lärt. Pingsten är därför garanten för att nya testamentets apostoliska skrifter är Guds inspirerade och ofelbara ord. Genom Andens synliga och hörbara utgjutande på pingstdagen visade Gud att Jesu ord nu var uppfyllda enligt hans löfte: *”Hjälparen, den helige Ande... ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er”*.

När folket som var samlat från så många olika håll sedan hörde sina egna språk talas av apostlarna var detta ytterligare ett under som visar att apostlarnas budskap gäller alla länder och folk. Lukas skriver: *”I Jerusalem bodde fromma judiska män från alla folk under himlen. När dånets hördes samlades folkskaran, och alla var skakade eftersom var och en hörde sitt eget språk talas” (Apg. 2:5f).* Sammanhanget visar att apostlarna först var samlade inne i huset. Då kom dånets från himlen och eldtungor fördelade sig och satte sig på var och en av dem. Genast började apostlarna tala främmande språk. När folket hörde dånets samlades man, vilket säkert tog ganska lång tid. Så kom apostlarna ut till dem och talade så att alla fick höra sitt eget språk talas. Allt detta är ett för oss ett obegripligt under. Vi kan jämföra det med pingsten på Mose tid och dundret från himlen när Gud gav lagens ord. Men nu skedde ett annat under och ett annat dån från himlen. Apostlarna förkunnade då evangeliets ord för folket, evangeliet om den fullbordade försoningen. De förkunnade först att folket hade varit med om att korsfästa Kristus, och de fick då ett styng i hjärtat. De frågade: *”Bröder vad ska vi göra?”* De fick då svaret att de skulle tro på Jesus och låta döpa sig. Så började i och med pingsten den tid då den apostoliska, evangeliska läran skulle förkunnas för alla folk. Även Paulus blev senare kallad som apostel av Kristus själv. Under GT:s tid hade löftet om den *kommande* Messias förkunnats. Men från och med pingsten handlar evangeliet om den Kristus *som nu har kommit* och fullbordat allt. Om detta skulle nu apostlarna och sedan alla deras efterföljare i ämbetet predika för alla människor intill den yttersta dagen.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.